

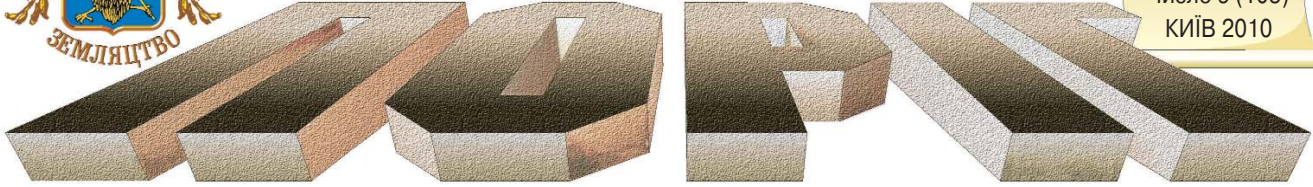
Якщо ти подумаєш двічі перед тим, як скажеш, ти скажеш удвічі краще.

Пейн

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ВЕРЕСЕНЬ
Число 9 (105)
КИЇВ 2010

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Сяйво освіти

XI століття недарма назвали епохою високих технологій та суцільної освіти. Якщо з першим положенням можна погодитися беззаперечно, то друге змушує бентежитися батьківські серця ось уже майже два десятиліття. А все через безконечні експерименти, які ніяк не втрають оберти, бо кожна зміна найвищої влади обертається для мільйонів школярів черговим зигзагом так званого новаторства, що пахне відвертою заполітизованою, особливо в гуманітарній сфері. Немало прикрасів завдають освіті й інші чинники – шкільні реформи, породжені в міністерських кабінетах, платна вища освіта, яка не по кишені більшості збіднілих громадян, неймовірно зростання кількості сумнівних приватних вузів, практичне знищення системи профтехосвіти, яка раніше готувала резерв кваліфікованих робітників. А ще коли додати до всього катастрофічне становище сільських шкіл, які вимирають разом із учителями, пониження моральних принципів, якими так славилася у віках Україна, відсутність чіткої, науково розробленої ідеї національного розвитку... Словом, маємо повний безлад у системі. І в той же час сяйво освіти зіграє серця українців, яким не байдуже і майбутнє роду, і перспектива держави. І тоді, як і цього спекотного літа, біля вузівських стін юрляться тисячі пошуковців долі, вірячи, що через кілька років їхнє знання стануть у пригоді, що нарешті не доведеться вибиратися за кордон чи шукати місце на базарі. Бо рано чи пізно влада нарешті схаменеться й почне боротися не за ласий шматок для власного споживання чи булаву з бунчуком, а за заможну Україну, де всім добре. І ті ж можновладці не будуть облаштовувати власних чад по закордоннях, як це робиться нині.

Та, незважаючи на все, першого вересня прийдуть до класних кімнат і аудиторій тисячі педагогів, аби чинити свою благородну справу. Прийдуть із вірою в те, що їхня інтелектуальна праця буде гідно поцінована, бо кажуть же в народі: "що посієш, те й пожнеш". Десятки талановитих педагогів трудяться і в нашому земляцькому колективі, називати їх нема потреби, бо для цього треба було б скласти довжелезні списки. Є в нас академіки із світовим ім'ям, є керівники вузів, технікумів та шкіл, у кожного свій досвід, своя школа, а тому, як нам здається, вони не дозволять знищити до кореня живе дерево освіти, якою славилася Україна ще з княжих часів. Чинovníк сьогодні при владі, а завтра буде писати виправдувальні мемуари, а педагог завжди має продовження в живій пам'яті вихованців, і в цьому його вічність. Україна пишається своїми педагогами світового значення – К.Ушинським і Софією Русовою, А.Макаренком і В.Сухомлинським. Отже, нам не потрібні чужодальні теоретики, хай світ приходить за досвідом до нас. І якщо нині триває період руйнації вітчизняної системи освіти, це на совісті чиновників від освіти, а не на рахунку педагогів-практиків. Тож наберімося терпіння та йдімо до наших дітей з вірою в їхню щасливу долю, з вірою в інтелектуальну потугу України. Сяйво освіти й науки не можуть заступити чорні хмари бездуховності, інакше втратиться сенс людського життя.

З початком нового навчального року, наші славні педагоги й учні та студенти!

Рада
Чернігівського
земляцтва.

Шановний читачу!
Якщо Ви вже стали нашим передплатником і маєте бажання продовжити творче співробітництво з "Отчим порогом" – завітайте до найближчого поштового відділення, познайомтеся з каталогом і закріпіть дружбу з друкованим органом столичного Чернігівського земляцтва, а при бажанні порекомендуйте друзям наше патріотичне видання. Передплата не обмежена. Будемо вдячні за вірність у співробітництві.
Редколегія "Отчого порогу"

Шумів, веселився Миколаївський ярмарок

Немов безкрає море людської радості, безмежне свято життя, весело розсівав довкола іскри посмішок, бринів грайливою струною веселого сміху десятий ювілейний Миколаївський ярмарок у Коропі.

Від новенької каплички до площі Коропа пройшов ярмарковий хресний хід. Він, за традицією, і розпочав святкове дійство.

Відкрив десятий районний Миколаївський ярмарок селищний голова Коропа М.В.Белан. Вітали зі святом голова райдержадміністрації В.Д.Бригинець, голова районної ради В.М.Куніцин, заступник голови, керівник апарату облдержадміністрації М.І.Стрільець, заступник голови обласної ради О.О.Обушний, Надзвичайний і Повноважний посол України П.Д.Шаповал, народний депутат Верховної Ради України 4-го скликання О.В.Петров, президент корпорації "Проун" М.О.Півень. Були присутні на святі мер міста Новомосковськ В.І.Літвіщенко, В.В.Галєсовський із Дніпропетровська, що брав активну участь у будівництві каплички, та поважні гості з інших районів області. А виконавчий директор Чернігівського земляцтва Т.А.Літошко та голова Коропського відділення Чернігівського земляцтва у Києві А.М.Карацюба подарували організаторам ярмарку книги. І.М.Пилипцю та П.Д.Шаповалу дісталися у подарунок їхні портрети, написані В.І.Ковтуном. Завершив урочисте звернення благочинний Коропського округу, архимандрит Миколай Путря. ➔ 4-5

До уваги небайдужих!

Зважаючи на прохання читачів, яким не байдужі літературні успіхи поетів-початківців, вихідців із Сіверського краю та школярів малої батьківщини, конкурс вирішено продовжити до 1 грудня 2010 року. Підбиття підсумків наприкінці нинішнього року.

Журі конкурсу

У ВЕРЕСНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

ТОЛПЕКО Аркадій Іванович – 75-ліття. Народився 14 вересня 1935 року в Чернігові. Був радником ректора Міжнародного університету фінансів, згодом – проректором з навчально-методичної роботи, першим проректором. Нині – доцент кафедри електронних приладів Київського політехнічного інституту.

Кандидат технічних наук. Відмінник народної освіти України. Має 43 наукові та навчально-методичні друківані праці.

РУЧКІНА Наталія Петрівна – 75-ліття. Народилася 28 вересня 1935 року в смт. Березна Менського району. За фахом поліграфіст. Нині – на пенсії.

ЛЕОНЕНКО Марина Йосипівна – 70-річчя. Народилася 3 вересня 1940 року в селі Рейментарівка Корюківського району. З 1967 р. працювала лікарем. Нині – на пенсії.

Ліквідатор наслідків аварії на ЧАЕС.

УСИК Валентин Іванович – 70-річчя. Народився 15 вересня 1940 року в селі Трудове Ріпкинського району. Був начальником відділу постачання Київського палацу спорту. Нині вчитель середньої школи №316.

Учасник ліквідації аварії на ЧАЕС I категорії, інвалід війни III групи. Полковник у відставці.

УВАРОВА Світлана Костянтинівна – 70-річчя. Народилася 22 вересня 1940 року в Узбекистані, батьки з Новгород-Сіверського району. Працювала молодшим науковим співробітником відділу фізики кристала в лабораторії надпровідності Інституту фізики НАН України. Нині – на пенсії.

Співавтор біля 30 наукових праць та 2 авторських винаходів.

ОДАРИЧ Олег Миколайович – 70-річчя. Народився 26 вересня 1940 року в Ніжині. Був начальником відділу експертизи у сфері фізико-математичних наук Державного центру науково-технічної експертизи Міністерства освіти і науки України. Нині – на пенсії.

Кандидат фізико-математичних наук.

ФУРСА Анатолій Олексійович – 65-річчя. Народився 9 вересня 1945 року в смт. Вертівка Ніжинського району. Працював помічником машиніста, машиністом, обирався секретарем комсомольського, згодом партійного комітетів локомотивного депо Дарниця. Упродовж 1987 – 1995 рр. обіймав посаду голови Київського районного територіального комітету профспілки Південно-Західної залізниці. З 1995 р. – голова дорожнього комітету профспілки Південно-Західної залізниці.

Керівник Ніжинського регіонального відділення товариства "Чернігівське земляцтво".

ПОВІСТИЙ Микола Пилипович – 65-річчя. Народився 15 вересня 1945 року в місті Носівка. Працював старшим викладачем кафедри футболу Національного університету фізичного виховання і спорту України. Нині хоч і на пенсії, але працює головою інспекторського комітету Асоціації міні-футболу України.

Заслужений працівник фізичної культури і спорту України.

ФАВОРСЬКА Любов Михайлівна – 65-річчя. Народилася 17 вересня 1945 року в селі Синявка Менського району. Нині – на пенсії. Працювала у Новозибківському міськвиконкомі Брянської області.

ЙОВЕНКО Світлана Андріївна – 65-річчя. Народилася 20 вересня 1945 року в місті Києві, батьки з села Надинівка Козелецького району. Працювала редактором поезії та драматургії у видавництві "Дніпро". Потім понад 30 років – у журналі "Вітчизна" (завідувач поезії та критики), де її нині працює.

З 1961 р. публікує вірші, художні переклади та літературно-критичні статті. Видано півтора десятка збірок її поезії, а з 1992 р. письменниця пише прозові твори: оповідання, повісті, літературні портрети письменників. Багато її віршів покладено на музику О. Білашем, І. Шамо, О. Гончаруком та ін.

Нагороджена Почесною грамотою Президії Верховної Ради

Білоруської РСР. Член Національної спілки письменників України, заслужений працівник культури України, дійсний член товариства "Інтелект нації". Лауреат міжнародної премії ім. Д. Нитченка, премії "Планета Поета" ім. Л. Вишеславського.

Дипломантка міжнародного академічного рейтингу популярності "Золота фортуна". Нагороджена медаллю "Незалежність України".

ОТРОЩЕНКО Віталій Васильович – 65-річчя. Народився 20 вересня 1945 року в місті Чернігові. Працює завідувачим відділом археології енеоліто-бронзового віку Інституту археології НАН України. Професор Національного університету "Києво-Могилянська академія".

Доктор історичних наук, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки, автор близько 400 наукових праць.

ЯКОВЕНКО Вадим Гаврилович – 65-річчя.

Народився 24 вересня 1945 року в селі Боршна Прилуцького району. Доцент кафедри гігієни харчування Національного медичного університету ім. О. Богомольця.

Кандидат медичних наук, відмінник охорони праці. Автор і співавтор більш як 100 наукових праць.

БРИГИНЕЦЬ Дмитро Дмитрович – 60-річчя. Народився 5 вересня 1950 року в селі Сивухи Козелецького району. Начальник відділу кадрів Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика.

Полковник у відставці. Нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

ПЛЮЩЕВА Лариса Анатоліївна – 60-річчя.

Народилася 5 вересня 1950 року в місті Новгород-Сіверськ. Працювала головним спеціалістом Держкомсекретів України. Нині – завідувача світловим фондом НТАК "Алкон" НАН України.

ТВЕРДОМЕТ Катерина Сергіївна – 60-річчя. Народилася 5 вересня 1950 року в селі Стодоли Ніжинського району. Заступник головного бухгалтера акціонерної холдингової компанії "Укрнафтопродукт".

КОЛЬВАХ Лідія Григорівна – 60-річчя. Народилася 7 вересня 1950 року в місті Рівне, батько з Чернігівщини. Працює директором ПП СБА "Чайка-2002".

ТУРЧИН Олександр Петрович – 60-річчя. Народився 7 вересня 1950 року в селі Свидовець Бобровицького району. З 1987 р. – директор дослідного господарства "Дмитрівка" Українського НДІ садівництва, згодом – заступник начальника управління сільського господарства Києво-Святошинського району, начальник контролю за земельними ресурсами

МАТЯШ Олександр Миколайович – 60-річчя. Народився 13 серпня 1950 року в селі Свидовець Бобровицького району. Головний лікар Бюро медико-соціальної експертизи.

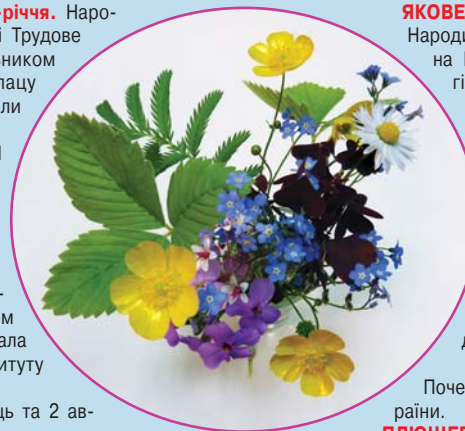
БІЛОШАПКА Тамара Григорівна – 60-річчя. Народилася 15 вересня 1950 року в селі Чайкине Новгород-Сіверського району. Протягом 30 років працює в колективі виробничого підприємства "ВНІПІ ТРАНСГАЗ" у м. Києві, технік I категорії.

СУПРУН Юрій Олексійович – 60-річчя. Народився 20 вересня 1950 року в селі Комарівка Ніжинського району. Доцент кафедри загальної хірургії Національного медичного університету ім. О. Богомольця. Кандидат медичних наук.

КРАВЦОВ Володимир Олексійович – 60-річчя. Народився 24 вересня 1950 року в селі Радунь Ріпкинського району. Працював провідним інженером Національної атомно-енергетичної компанії "Енергоатом". Нині – на пенсії.

БОБРОВ Анатолій Панасович – 60-річчя. Народився 25 вересня 1950 року в місті Олександрія, рід із Срібнянського району. Працює керівником проекту компанії ООО "Сілоджик".

Нагороджений Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України, "Знаком Пошани" Київського міського голови, "Знаком Пошани" Колегії Міністерства агропромислового комплексу, орденом князя Володимира III ступеня.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

Ми, браття, козацького роду!

"Нащо нас мати привела?
Чи для добра?
Чи то для зла?
Нащо живем?"
(Т.Г. Шевченко)

Щодо мене, то я пам'ятаю про це з дитинства. Народився я в селі Бахмач – 1. Наш куток називався "Містечко". Хата стояла недалеко від церкви і від майдану, на якому в часи мого дитинства в храмово свято Спаса щорічно відбувалася ярмарка. В хаті традиційно для нашого села та, мабуть, всіх сільських хат України була стіна, на якій висіли збережені фотографії багатьох поколінь наших родичів, друзів, хороших знайомих і взагалі людей, пам'ять про яких в сім'ї вважали за потрібне зберігати. Серед фотографій була "похвальна грамота"? видана моєму батькові, коли він вчився десь (вже не пам'ятаю де). В ній значилося: "Выдана настоящая грамота сыну козака Хильчевского Василию Андреевичу...", що тішило мене, даючи підстави вважати себе теж козаком.

Багато років по тому моя співпрацівниця по політехнічному інституту Ольга Віталіївна Пугач, будучи членом товариства "Просвіта", працюючи над укладенням альбому "Опис козацької України 1649-го року", віднайшла в архівах дані про моїх далеких предків, зробила і передала мені викопіровки з даними про них.

"Згідно з реєстром української козацької старшини: Хильчевський Федір (?–1767-?) – полковий хорунжий Лубенського полку (VII ранг);

Хильчевський Дмитро (1725) – полковий писар Переяславського полку (VII ранг);

Хильчевський Тимофій Іванович (1770–1777) – полковий сотник Ніжинського полку (VIII ранг)".

Далі йшов опис герба та його зображення. "Хильчевские.

В щите, имеющем голубое поле, изображен серебряный полумесяц рогами вверх, снизу которого остриями прикасаются две шпаги; между ними, у подошвы щита, золотой крест. Щит увенчан дворянскими шлемом и короною с страусовыми перьями. Намет на щит голубой подложен серебром".

Думаю, що чимало земляків (членів земляцтва) хотіли б здійснити такий екскурс в минуле своїх прапрадідів.

А ще, здається, було б доцільним в земляцькій громаді створити козацький осередок, на зразок осередку ветеранів війни, яким керує полковник М.Д. Купченко.

Мені 85 з чималеньким гаком. То ж ППШ для мене, мабуть, вже досить важкуватий, але думаю, що при потребі доводити комусь "хто ми? що ми?" я ще міг би бути чимось корисним. А тому прошу керівництво відповідних угруповань розглянути питання про повнення мене в належному мені козацькому статусі.

Люди, що мають досвід організаційно-керівної роботи в земляцтві, є. А я, за традицією своїх вищезазначених пращурів міг би виконувати обов'язки "осередкового писаря" земляцького козацького осередку.

Володимир ХИЛЬЧЕВСЬКИЙ

Я народився в Чернігові. Дитинство провів у мальовничому селі Дроздівка Куликівського району, де вчителювали батьки. В 1932 році переїхали до села Смолянка, далі – до райцентру Олишівка, де і закінчив 7 класів. А там почалася війна, батька мобілізували на фронт, почалася жадлива окупація. В 1942 році мене, як сина комуніста, насильно вивезли до Німеччини. Там працював у бауера аж до втечі в 1944 році. Взимку пройшов Польщу до Вісли і в районі Сандомира зустрів нашу армію. Влаштували мене в госпіталь лікувати цингу, а потому направили, до встановлення особи, їздовим вільнонайманцем до військової частини. 15 квітня 1945 р. я прийняв присягу і став заряджачим 120-мм міномета.

З напруженого фронтового життя мені особливо запам'яталися форсування Одера, як через наші порядки пропускали штрафників для проведення розвідки боєм, початок наступу 16 квітня із застосуванням прожекторів та як мені під час артпідготовки довелося охолоджувати міномет мокрим плащ-наметом. Під час стрільби в розігрітому стволі міна не досягала бійка і постріл лунав раніше, ніж я встигав відвернутись. Саме це і пошкодило мій слух.

Після Зеелівських висот впав Берлін. Міномет я заохпив на Потсдамській площі. Наше з'єднання одержало наказ форсованим маршем іти на Прагу. Вийшли з Берліна, але дісталися лише до Дрездена – Прага була звільнена без нас. Отам на марші ми й довідалися про Перемогу.

Далі життя моє було деякий час пов'язане з армією. Закінчив курси збройних майстрів і прослужив у цій ролі до червня 1950 року. І ось нині, зустрічаючи глибоку осінь життя, часом задумуюся над різними прикращениями. При радянській владі як такий, що на фронті був короткий час, учасником бойових дій не вважався. Бойових нагород не отримував. Навіть вручення ювілейних медалей спочатку проходило в образливій формі – повертали в стрій, кажучи: "Ти точив снаряди на своїх". А от Франція поставилась до мене гуманніше: за допомогу їхнім військовополоненим ще в 1943 році мене намагались знайти, передавали подяку, запрошували до Парижа. Про це я взяв лише в 1992 році, відвідавши Німеччину. На пам'ять залишився лише знак Асоціації членів руху Опору, бо останній знайомий француз помер ще в 1981 р.

Після демобілізації я екстерном отримав атестат зрілості, закінчив інститут іноземних мов, учителював на Житомирщині, 30 років трудився інженером в інституті оргмімі НАНУ. Здавалося би, мої невольничі та фронтові дороги закінчилися щасливо. Але часом гірко стає від того, що деякі люди ніби недовіряють мені, хоча невольничі дні та ночі довелося мені пережити підлітком, а свист своїх та ворожих мін навідується у пам'ять ще й зараз.

Юрій ПІВЕНЬ,
ветеран Великої Вітчизняної війни

Шумів, веселився Миколаївський ярмарок

← 1

Відкрив ярмаркову ходу гетьман український Дем'ян Мнोगорішний, привітав всіх зі святом, побажав радості та добра. Не забарилася за ним і місцева старшина: бурмистр, писар, казначей з охороною, пронесли повну казну грошей.

Ну і, звичайно, невід'ємна частина коропського фольклору, славетна Калачиха навідалася на ярмарок. Прийшла не сама, а з молодими кавалерами. Сказала, що зранку пірижків напекла і кавалерів тими пірижками приворожила. Жарти, сміх так і сипалися з неї, як груші у Спасівку. Кожного зачепить, з кожним посміється. Ще й калачем пригостить, недарма ж Калачихою зветься.

Браві молоді хлопці та чарівні дівчата пронесли площею символ гордості і слави нашого народу – державний прапор, а за ним – прапор нашого містечка із сріблястим коропом. Під гучний дріб барабанів крокували незрівнянні дівчата, прекрасні мелодії дарував районний аматорський духовий оркестр.

Брали участь у нашому параді і дорогі гості – лауреат премії ім. Г.Верьовки, народний аматорський фольклорний колектив "Криниці" Сосницького районного Будинку культури. Відвідав ярмарок і зразковий ансамбль танцю "Калинонька" с. Куковичі.

Дружною сім'єю крокували вихованці районного центру дитячої творчості. Діти влаштували справжню виставу з клоунами та героями мультфільмів. Демонстрували свої вироби з глини, дерева, тканини, рукотворні квіти, іграшки, зроблені своїми руками. Навіть сучасна Баба Яга, що приїхала на сучасній "Ступі-2010" привітати людей зі святом, замилувалася їхніми роботами.

Були на ярмарку і районні атлети, футболісти, боксери, представники різних видів спорту, які мали безліч нагород.

Гроза бацил та мікробів – санстанція, ніби справжнє військо, що стоїть на сторожі нашого здоров'я, представила безліч гумористичних плакатів та стендів, закликала всіх вести здоровий спосіб життя.

Завітали на ярмарок і фінансисти. Не з пустими руками – принесли районну казну, ще й рахівницю взяли. Мабуть, хотіли і з ярмарку податок зібрати! Та не в гривнях чи євро, а в посмішках та оплесках глядачів.

Агроконтракт приїхав на ярмарок своїм ходом, на міні-тракторці! Ще й цілу гору елітного насіння навіз. А землересурси вирішили скористатися ярмарком і знайти собі гарного інвестора, про що й написали на стрічці-представленні.

З новим потужним краном та повною машиною дров прибули на ярмарок агролісгоспівці. Поважно виступали повелителі борошна і тіста, неповторні майстри здоби та хліба – Коропський хлібозавод.

Радо зустрічав ярмарковий люд дужих хлопців, що завжди готові прийти на допомогу, – пожежну частину. Широ вітали на ярмарковому параді представників "Коропгазу".

Одноразовий патент на продаж пропонувала на Миколаївсь-

кому ярмарку податкова інспекція. Продавати можна було що завгодно, крім: совісті, родини, майна Коропщини, краси, достатку та обов'язку сплати податки.

Ніби давні друзі, поряд ішли соцзахист і пенсійний фонд. Працівники управління праці і соцзахисту населення везли свого керівника М. В. Колодка на інвалідному візку. Що і казати – оригінально. А ось і рятівники коників та корівок, котиків і песиків – районні ветеринари. Дружним колективом виступають вони на ярмарковій площі, крокують на чолі з Айболитом. Не відстають від них і хлопці з РЕМУ.

А ось почали свій урочистий хід сільські громади. Першим у колоні ішов Вільненський супер-бавський батальйон. Дефіцит чоловіків не став на заваді цим чарівним жіночкам, і вони весело юрбою завітали до нас на ярмарок. З Покошичів приїхала Кайдашева сім'я зі сватами та свашками, а з Радичева – Розлет привезли на возі тещу, ще й лікаря привели – а раптом комусь від спеки погано стане?

А з Городища напоказ людям доставили Неандертальця. Хоч він і в шакури одягнений був, і молотом своїм грізно вимахував, та мобілку в кишені мав і звали його Васьюкою.

З Рижок до нас завітали Гоголівські герої з "Вечорів на хуторі біля Диканьки". Тут і Вакула, і Солоха, і цариця Катерина, і чарівна Оксана. Мабуть, саме за нею примчав до нас султан з Нехаївки. Шабалинів приїхав на ярмарок цілим весіллям. Радісно у них, весело, нарешті Стецько із Гончарівки знайшов свою половинку. І не звідкись, а з Сохачів. Бо з цього села на ярмарок наїхало багато дівчат, молодичь небаченої краси. А ще більше майстрів, художників, спортсменів – є чим похвалитися Сохачькій громаді.

Моторний парубок Еней прибув із Оболоння, шукав на ярмарку свого скіпетра. Навіть рій бджіл, що прилетів із Понорниці продавати на ярмарку мед, Енея не злякав. Понорницькі бджолки тягли на візку трутня, та такого важкого, що аж гули від втоми.

Вітала всіх сердечно Карильська громада. І хоч старий Кайдаш не міг вгамувати свою сварливу Кайдашиху, та це нікому не зіпсувало свята. Навіть навпаки, додало йому жартів та сміху.

Справжні українські моряки, що взяли в полон сомалійських піратів, прибули до нас із Краснопілля. А з Лукнова козак Василь з нареченою запрошували всіх у свій курінь святкувати весілля.

Мезин та Свердловка хизувалися красунями дівчатами та спритними хлопцями – футболістами. Пролетарська сільська громада вихвалювалася малятами, що народилися в селі за рік. У них радість – школу не закривуть.

Не обійшлося і без казкових героїв. Лісовик та Мавка, Кошці і Баба-Яга, Буратіно з Мальвіною приїхали до нас із Верби. А дружні Вишеньки запрошували всіх на гостини у свій веселий курінь. Кума Тетяна та кум Микола із Райгородка пригостили варениками, а хто просив, то й чарку наливали. З Червоного приїхали, як то кажуть, і великі, і малі, славні люди-трударі.

Справжній зоопарк представило на ярмарку Будище – слони, зайці, крокодили, навіть небачений у наших краях звір – чупакабра приїхав до нас на возі. З Атюші навідався на ярмарок сам Гоголь. Не сам прийшов, а з своїми літературними героями. Нехай теж поярмаркують!

Матрона і Цветочек з "Кривого дзеркала" представляли на ярмарку село Жовтневе. А Іваньків уславився Пацюком, з оттакеною мискою вареників. Та такий ледачий був – навіть вареника до рота донести не хотів. Казали, що вони з миски самі, як горобці, йому в рот залітали. А наостанок до нас завітав сам Георгій Побідоносець з Риботина. Закликав усіх святкувати перемогу над змієм-людодом. Нічого не боятися, веселитися, ярмаркувати, співати і танцювати. Славити святого Миколая Чудотворця, що подарував нам таке чудове свято.

Містечко майстрів вабило яскравими барвами, манило різноманіттям екзотичних товарів.

Смажилося та пеклося, булькало і шкварчало в гостинних ярмаркових куренях. Млинці та ковбаси, вареники та шашлик, все, чого бажає душа, можна було скуштувати. Кожна сільська громада привезла на ярмарок своїх кулінарів.

Незабутнє враження, захоплення в серцях коропчан та гостей міста залишило по собі "Фольклорне свято Миколаївського ярмарку", що проходило в парку. Юне дарування, зірочка пісенного небосхилу Юля Перенко з Коропа виконала дитячі українські естрадні пісні, зібравши цілу "стіну" глядачів. Безліч прекрасних, колоритних народних пісень, жартів, обрядів подарували нам аматорські колективи народної творчості із семи сіл району.

Ну, і який же ярмарок без святової лотереї? Кожен, хто вірить у свою вдачу і не боїться ризикнути, придбав собі вигравний білет. А ризикнути було заради чого. Призи аж "хрюкали", так просилися до рук. Чого лише коштувало оте поросятко Му-Му. Хоч воно і не було головним призом, та йому все ж симпатизували більше, ніж якомусь там дивану.

Але диван "Малюк", як не крути, був головним призом. Він дістався Світлані Петрівні Яцині з Коропа.

Тепер не страшні ніякі морози Каріні Валентинівні Єрмоленко із Жернівок. Вона посіла друге місце – виграла машину дров. А кутатися зимовими вечорами у теплу вовняну ковдру буде Антон Вікторович Шмідт з Батурина. Саме такий був третій приз.

Організаційним комітетом були підбиті підсумки театралізованого дійства.

Перше місце в номінації за проходження під час Миколаївського ярмарку серед територіальних громад й організацій було присуджено бджолам із понорницької пасіки. Друге місце виборів, хто б ви думали? Наш соцбез. А почесне третє місце посів районний центр дитячої творчості.

Перше місце за оформлення ярмаркового містечка отримала риботинська громада, друге – крисківська, третє місце за Жовтневим.

А ввечері, коли спека відступила, ярмарок порадував святковий концерт. Гарні пісні, запальні танці, приємні враження подарував коропчанам Київський академічний вокально-хореографічний ансамбль "Україночка", дуже сподобалися всім пісні Дмитра Селянського.

І, звичайно, святковий феєрверк, що викликав справжній фу-

рор серед глядачів. Миколаївський ярмарок залишив море позитивних емоцій як у коропчан, так і у гостей міста. Своїми яскравими вогнями ніби кликав всіх присутніх і наступного року відвідати ярмарок у Коропі...

Говорять гості ярмарку:

Анатолій Карацюба, голова Коропського осередку Чернігівського земляцтва у Києві:

– Для мене, для нас усіх, коропських киян, на Миколаївському ярмарку головним є зустрічі, спілкування, обмін думками, планами. Я високо ціную співпрацю з районною владою.

Коропський осередок Чернігівського земляцтва у Києві невеликий, але потужний. Хочу назвати те ядро, яке безпосередньо займається допомогою малій батьківщині. Це – Петро Васюк, Сергій Ковтун, Микола Вареник, Сергій Кудін, Володимир Жижжун, Тетяна Сивакова. Не одному десятку земляків допомогли вченій-хімік Василь Кобицький, професор інституту травматології й ортопедії Микола Грицай.

Ми все робимо спокійно, без галасу. На ярмарок приїха-

ли з гуманітарною допомогою. Передали в управління соціального захисту населення 10 інвалідних візків, 10 комплектів ходунків, чоловічі, жіночі та дитячі одяг і взуття. Привезли цілу "Газель". Це все на ентузіазмі, на добровільних засадах.

Допомагаємо ми і в проведенні пленерів на Коропській землі (вони стали подією в Україні), допомагаємо талановитим дітям. Я побував в одинадцяти країнах світу і тому дуже ціную привабливість нашої Коропщини, її щирість і самобутність. Ніде не зустрічав такої вишивки, як у нас – справжнє мистецтво, проне-сене через віки. А скільки можна побачити на ярмарку! Горшки, ступки, ціпи, пряди...

Тетяна Літошко, виконавчий директор Чернігівського земляцтва у Києві:

– Я в Коропі вперше. Давно знайома з Михайлом Півнем, і хотіла тут побувати. Отримала гарні враження від зустрічі з вашим містечком. Чисте, охайне. Люди – щирі, привітні, незважаючи на економічні труднощі, не втратили здатності радіти святу. Сподіваюсь, що відроджена у вас традиція ярмаркування отримає друге дихання, примножить ваш духовний потенціал, буде гарним уроком для прийдешніх поколінь.

МОНАСТИР ПОТРЕБУЄ ДІЄВОЇ ДОПОМОГИ

Коропщина славиться багатьма видатними земляками та об'єктами, відомими за межами нашої країни. Одним з таких об'єктів є Пустинно-Рихлівський Свято-Миколаївський чоловічий монастир, який розташований на найвищій тоці Чернігівщини – висоті 212 метрів над рівнем моря.

З-поміж інших обителів вирізняє його також ще й зворушлива історія та вірність стародавнім християнським традиціям, унікальний, просто таки швейцарський, ландшафт території, яка кілька століть тому належала монастирю – одному з найбагатших освітніх і духовних центрів землі Сіверської.

Його заснування відносять до 1620 року, коли на високому клені з'явилася чудотворна ікона Святителя Миколая. Для новоявленої ікони побудували дерев'яну каплицю, а пізніше церкву. Перший час служба правилась в ній лише двічі на рік – на "зимового" (19 грудня) і "літнього" (22 травня) Миколая.

З благословення архієпископа Чернігівського Лазаря Барановича на кошти чернігівського полковника Дем'яна Многогрішного, згодом гетьмана Малоросійського (1669–1672 рр.), та його брата Василя Пустинька монастир облаштовується дерев'яними спорудами. Брати передали монастирю поля, озера, млини, сінокоси, перевіз на Десні, села.

Благодійниками були Іван Самойлович, Іван Скоропадсь-

кий, Данило Апостол. Наприклад, Іван Самойлович на свої кошти збудував храм на честь святого Іоанна Предтечі, дзвіницю над брамою монастиря. Пожертви надходили й від інших осіб.

Під час пожежі в 1745 році згоріли храми, келії. Вціліла тільки надбрамна церква в ім'я Іоанна Предтечі, куди перенесли чудотворну ікону. Здавалося, не ожити вже обителі, але вона була відроджена й стала ще кращою. Сама імператриця Єлизавета Петрівна надавала допомогу.

Під кінець свого існування обитель мала 950 га орних земель, 800 га сінокосів, 25 сіл і 18 км річки Десни. А ще – 5 храмів і 100 будівель, споруджених на 37 гектарах. Було 300 монахів і послушників, діяли п'ять храмів. Був створений печерний комплекс.

16 грудня 1922 року монастир закрили. У середині тридцятих років минулого століття рихлівський ліс нещадно вирубали. Храми зруйнували,

будівлі розібирали на цеглу, яка пішла на будівництво будинків. Матеріал з розібраної стіни було використано при будівництві дороги. Від обителі залишилися лише руїни.

72 роки мовчала обитель, а 3 травня 2004 року єпископ Чернігівський і Ніжинський Амвросій ухвалив рішення про заснування релігійної громади на території колишнього монастиря у цьому благодатному місці. 21 травня під відкритим небом була відправлена перша Божественна Літургія. У липні 2006 року Рихлівська релігійна громада була зареєстрована як Свято-Миколаївський Пустельно-Рихлівський чоловічий монастир. Історичний осідок почав своє відродження.

Цього року в день Преображення Господнього мені з групою земляків вдалося відвідати святу обитель. Там відбулася змістовна розмова з ігуменом і послушниками про стан справ з відродженням святині.

Огляд монастирських споруд підтвердив те, що колишню його славу і могутність можуть повернути тільки духовно сильні, великі подвижники й молитовники істинного православ'я.

Олексій ОРЕХОВИЧ,
заступник голови
Чернігівського земляцтва

ЗУСТРІЧ ПІД ЙОГО ІМЕНЕМ

Село Мочалище на Бобровиччині — батьківщина громадського діяча, вченого-філолога, Шевченківського лауреата, письменника, професора А.Г. Погрібного. У ним посадженому саду по вулиці Партизанській нині стоїть родинна хата і дивиться його поглядом у наш день, нелегкий, потривожений. Таким, як він був і тоді, коли Анатолій тільки розправляв свої творчі крила: його рідне село стояло на краю прірви — з нього була вивезена остання залізняка, бо на його долі вже було поставлено важкий хрест безперспективності. То ж саме тоді молодий вчений, невпокоєний Анатолій, сказав усім вождям і вождикам своє непохитне "ні".

Десятки листів, звернень, прохань, особистих поїздок до пихатих чиновників-бюрократів — все було кинуте на те, щоб із жорстокого списку "безперспективні" було викреслено назву його рідного села. І таки сталося: Полтавгазбуд узяв Мочалище на абордаж — організував тут підсобне господарство, став хазяйнувати на "безнадійних" землях.

Поступово село оживало, набиралося сили: до нього почали прокладати асфальтвікву. Директор "підсобки" Дмитро Гладун, засватаний на цю посаду Анатолієм Погрібним, щиро дорожив дружбою з ним. А той, чим міг, допомагав увесь час: рознарядка цегли, сільськогосподарської техніки тощо.

І так — до останніх років. На жаль, рано не стало Д.Гладуна, пішов у засвіти й А.Погрібний, село почало занепадати. Нині воно переживає заміну свого нового власника. Тож перспектива залишається, оптимізм у людей не зовсім погас.

Це можна було відчутися на останній зустрічі односельців, що відбулася в серпні. На неї приїхало чимало вихідців із села, доля яких, як то кажуть, розкидала по світу. Навіть із Санкт-Петербурга прибула на свято Олена Гудошникова — онука учасника бойових дій, ветерана праці Андрія Артюха. А його син Андрій — із сім'єю. З республіки Комі дісталася до села ще одна онука — Юля...

Найбільше гостей приїхало, звичайно, з Києва. Серед них "свої": Оля Яценко, Віра Авраменко (колись Самсон), Тамара Самойленко зі своїм чоловіком Анатолієм Павловичем, чудовим поетом, членом Чернігівського земляцтва в столиці, уродженцем Шевченківських Моринців на Черкащині. Із Шахтарська Донецької області прибув і першим виступив пе-

ред земляками освітянин Григорій Миколайович Шуплик, з Луганщини — Олена Шклярська, із Лубен — Надія Рева (колишня Самсон).

Як раділи гостям основні призвідники цього свята! Особливо Оля Коваленко: весь день усмішка не сходила з її лиця. Земляцькі обійми, поцілунки, заспіви, жарти, щирі спогади. Найперші — про живих. Сьогодні серед них брати Самсони: Володимир Петрович та Іван Петрович, учасник взяття Берліна в 1945 році. Колишня працівниця місцевого колгоспу Оксина Василівна Якуба. Свого часу за ударну працю вона була нагороджена орденом "Знак пошани". Почула гарне слово про себе й Паша Федорівна Купко, котра найдовше працювала в підсобному господарстві.

А скільки спогадів пролунало про тих, хто залишив цей світ, чия пам'ять живе серед людей. Учасники бойових дій, партизани (офіційно село називається партизанським), добрі господарі... Це — про Василя Тюпу, якого партизани першим поховали на своєму кладовищі (воно неподалік Мочалища). Андрія Сивоголовку, Миколу Погрібного — довголітнього диктора українського радіо, автора відомого "Словника наголосів", рідного дядька А.Г.Погрібного. Згадали й про остарбайтерів села (спалене 18 грудня 1942 року, тоді загинуло близько 300 односельців) — Варвару Купко, Софію Бишовець, Марусю Єрен та ін.

Звичайно, найбільше спогадів пролунало цього дня на адресу "свого вченого" — Анатолія Григоровича Погрібного. Власне, вся зустріч відбувалася під його ім'ям. Саме на ній і було вирішено звернутися до Соколівської селищної ради, голова якої Анатолій Павлович Павленко теж був запрошений і виступив на зустрічі односельців, з клопотанням: віднині сільський майдан у Мочалищах іменувати як "Майдан Погрібного". На ньому (є така задумка) незабаром мають постати капличка, бюст і, можливо, музей знаменитого земляка.

Дмитро ГОЛОВКО
Фото Анатолія САМОЙЛЕНКА

Жуклянській

У славетному чернігівському краї, серед безкрайніх лісів Корюківщини живе у сьогоденні багате людьми та трудовими традиціями село Жукля, яке має майже 400-літню славу історію. У останні дні серпня це село збирало чималу когорту сільчан кількох поколінь, своїх дітей, які колись розлетілись з батьківського гнізда по далеких і близьких світах, але серцем назавжди залишаються зі своєю малою батьківщиною. Вони зібралися, аби пригорнувшись душою до рідного краю, зустрітися та поспілкуватися з друзями, односельцями, однокурсниками, згадати роки дитинства і юності. Шкільне подвір'я ще, мабуть, не бачило такої кількості вихованців, які прибули сюди невідпавково, — адже Жуклянській школі 21 серпня виповнилося 110 років. Вагомий і поважний ювілей!

школі — 110!

Серед гостей на святі — районне та сільське керівництво, представники Корюківського відділення товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві, директор підприємства "Газета "Сільські вісті" Василь Сподаренко, журналісти центральних та районних засобів масової інформації, представники релігійної громади.

Урочисту частину зустрічі відкрила директор школи Тамара Устименко. Вона привітала односельців, випускників школи та гостей з ювілеєм і запросила до екскурсу у минуле школи. Її історія справді давня і славетна, адже її засновником був генерал — майор Микола Комстадіус, на кошти якого 1898 року і було збудовано у Жуклі двоповерхову школу. У 1900 році у ній розпочалося навчання. Тодішнім випускникам цього навчального закладу надавалося право вчителювати у початковій ланці. До 1917 року школа здійснила 17 випусків, щорічно у ній навчалось по 40 учнів. Після революції школу було реорганізовано у вище початкове училище з сімома основними класами. В училищі навчалось 180—200 учнів. Було 18 учителів та спеціаліст лісовод, оскільки школа виховувала майбутніх працівників лісгосподарської галузі. Потім цей навчальний заклад пережив ще кілька етапів реорганізації. У ній навчалися діти з Жуклі, Рейментарівки, Олійників та хутора Богдалівка. Початкова ланка школи діяла і у роки Великої Вітчизняної війни таємно від окупантів, а після звільнення у жовтні 1943 року школа повністю відновила роботу під керівництвом Євгена Ярошевського. У 1947 році її директором став Юхим Авдівський — визначна особистість, педагог, людина — легенда. На жаль, Юхим Тимофійович

відійшов у вічність та пам'ять про видатного сільського директора зберігають його учні та односельці. З 1999 року Жуклянська школа працює у статусі загальноосвітньої I—II ступенів. У різні часи її керівниками були відомі педагоги: Микола Давиденко, Анатолій Кобко, Надія Андрос. Змінювалися і вчителі. Та сутність освітянського закладу була і залишається незмінною — давати глибокі знання учням, навчати їх працелюбності, самовідданості, доброти і людяності.

Жуклянська школа дала знання і вивела у люди такі особистості, як Петро Кучма та Василь Устименко, які сягнули генеральських вершин. Гордістю школи є і колишній випускник Анатолій Лобанов — актор Харківського драматичного театру ім. Пушкіна, заслужений артист України. Не злічити вже, скільки випускників школи стали вчителями, лікарями, будівельниками, бізнесменами, журналістами. Школа дала і не менш поважних випускників — сільчан, які все життя віддали становленню рідного села, самовіддано працювали і працюють задля його розквіту. Серед таких: Віра Міль, телятниця, нагороджена орденом за працю, Дмитро Устименко, Наталія Горова, Олена Бичок, Марія Моложон, Галина Тарасенко, Марія Тарасенко, Надія Устименко та багато інших трударів місцевого господарства. Цей список можна продовжувати і продовжувати, адже за час існування зі стін школи вийшли у життя тисячі випускників, які були і є активними трудівниками та доброспорядними громадянами України. Сучасна Жуклянська школа працює за напрямком "школа — родина", учням створено всі умови для навчання, фізичного та естетичного розвитку. По закінченні школи діти вступають до

принтер. А ще виступаючі подякували земляку, заступнику голови Ради товариства "Чернігівське земляцтво", керівнику Корюківського відділення Василю Устименку за багаторічні добрі справи, зроблені ним для Корюківщини, і вручили йому Почесну грамоту райдержадміністрації та районної ради. Творча громадська діяльність Василя Євдокимовича — це добрий приклад шану-

вання людей та збереження історії рідної землі. Почесні грамоти районного керівництва отримали також: Тамара Устименко, директор Жуклянської школи, Марина Алексеева, учителька початкових класів, Марія Подлегаєва, учитель трудового навчання, та Олег Зекунов, вчитель фізичної культури. З нагоди 19-ої річниці незалежності України під час святкування ювілею школи було вручено посвідчення багатодітній сім'ї жуклянської територіальної громади Ірини Вікторівни та Віктора Володимировича Прохоренків.

Привітав поважне зібрання з нагоди 110-ої річниці заснування школи сільський голова Віктор Мороз. Він подякував учителям школи за активну і творчу працю у вихованні молоді, призвичаєнні дітей до шанування народних традицій, культурного спадку жуклянського та корюківського краю, а також вручив керівництву школи подарунок від бюджетних установ села.

По тому присутніх на святі та рідну школу і її вчителів віршами та піснями вітали першокласники, а також випускники різних поколінь, линули щирі слова вдячності за отримані знання та життєву науку. Власні вірші присвятили школі колишні випускники Анатолій Моложон та Федір Кваша. Щемливим був виступ колишньої вчительки Тетяни Бабій, яка прибула у Жуклю на святкову зустріч з Черкащини разом зі своїми колишніми вихованцями, які розшукали її і запросили на цей ювілей. Тетяна Степанівна віддала 47 років життя педагогічній діяльності, більшість з яких проминули творчо і плідно у Жуклі, серед ширих серцем людей. Пригадала вона ті роки, коли 19-річною дівчиною уперше ступила на шкільний поріг у якості вчителя. З вдячністю згадувала директора школи Юхима Тимофійовича Авдєвського та його дружину Олександру Іванівну, які прийняли її як рідну доньку і видавали отут, у Жуклі, заміж. А місцева жителька Марія Білогур дала їй тоді свою весільну сукню. Скільки ж років сплило відтоді?! І ось вони, її вихованці, дорослі, змужнілі, стів поруч, обіймають її, і не порахувати їй слів вдячності, як і квітів...

З гарними і щирими вітальними словами до всіх присутніх односельчан та гостей звернулася вчитель школи Тетяна Левченко, а також заспівала чарівну українську пісню. Привітала поважне зібрання і цьогогорічна випускниця школи Аліна Давиденко. А жителька села Марія Архипенко щиро просьозилася, дякуючи своєму однокласнику Василю Устименку за книгу про Жуклю, його підтримку людей села. З подарунками прибули на ювілей школи начальник райвідділу освіти Корюківської райдержадміністрації Віра Іваненко та голова райорганізації профспілки працівників освіти і науки Алла Кириченко. Вони привітали сільчан зі святом і вручили Почесні грамоти та оголосили подяки за сумлінну працю низці працівників школи та ветеранам-педагогам. Ветеранів освіти, які вже відійшли у вічність, було пошановано хвилиною мовчання.

Бурхливими оплесками зустрічали жителі Жуклі різних поколінь свого земляка Василя Устименка, лауреата Всеукраїнської премії ім. Дмитра Яворницького, генерал — майора внутрішньої служби у відставці, народного посла України, дійсного члена Українського товариства "Інтелект нації", нагородженого п'ятьма орденами та багатьма іншими державними відзнаками. Василь Євдокимович щиро порадовив за те, що цього святкового ювілейного дня у його рідній Жуклі так багатолудно і гамірно, линуть слова єднання. Вітаючи жуклівчан з ювілеєм сільської школи, Василь Євдокимович передав вітання від товариства "Чернігівське земляцтво", яке зібрало сьогодні під своє крило понад 3000 вихідців з Чернігівщини. Серед них 300 — з Корюківщини, у тому числі 50 — з Жуклі. Різні життєві дороги у колишніх випускників жуклянської школи. Але їх першопочаток відбувся саме у її стінах, де творили свого часу історію села гетьман Данило Апостол, отець Іаков Галкін, Євген Ярошевський, Василь Трусевич, Михайло Моложон, Юхим Авдєвський та багато інших славетних людей, включаючи і нинішній педколектив школи. Сьогодні вчителі школи мають право запросити кожного з випускників до класної

дошки зі звітом, тобто із домашнім завданням, і спитати: "Що ти зробив для себе і для своєї школи після її закінчення?". Багатою є що сказати. Отож, доки є можливість, треба прихилитися душею до рідного села, бувати тут, підтримувати, допомагати словом і ділом. Сьогодні цього потребує. Чернігівське земляцтво подарувало на ювілей школі комп'ютер. Щойно підключили, працює. А серце огортає радість за те, що діти тепер матимуть значно більші можливості у засвоєнні знань.

У своєму виступі Василь Устименко доземно подякував землякові, великому добродійникові Корюківщини, кандидату наук, доценту Української сільгоспакадемії Василеві Розстальному, який і сьогодні всебічно сприяє становленню та набуттю знань молоддю Корюківщини.

Жуклянський Оксфорд — так називають школу колишні випускники усіх поколінь, адже вона дала немало талановитих менеджерів та державників, агрономів, інженерів,

помогти з'ясувати адреси і контактні телефони усіх жуклівчан, які проживають за межами села, для створення меморіальної літописної книги про вихідців з Жуклі.

І насамкінець Василь Устименко вручив почесні грамоти "Чернігівського земляцтва" за активну працю і внесок у розвиток села:

Матвію Моложону, Валентині Устименко — Сподаренко, Івану Кучмі, Марії Білогур — Архипенко, Василю Свириденку та цьогогорічної випускниці Жуклянської школи Аліні Давиденко. А вчительці з Черкащини Тетяні Бабій подарував примірник своєї книги "Жукля". Василь Устименко подякував районній та обласній владі за плідну співпрацю.

З благословенним словом до жителів Жуклі та гостей звернулися представники церкви. Святування ювілею школи продовжувалося виступами учасників художньої самодіяльності районного Будинку культури та виступами сільських аматорів сцени. Всі

бажаючи поцінували виставку сільських майстринь вишивки та фотовиставку з історії школи.

110 літ. Для людини — це пізня осінь, що випадає не кожному. Для держави — певний історичний рубіж. Для жуклянської школи — це ціла епоха зі своїми традиціями та напра-

економів. Це їм продовжувати справи старших поколінь, відроджувати українські села, землю польську. Василь Устименко запропонував землякам — випускникам школи різних років проінвестувати сільський ФАП і створити у рідному селі фонд "Здоров'я односельчан", аби по — справжньому потурбу-

ватися про здоров'я літніх жуклівчан. Він поділився також планами на майбутнє. А саме: наступного 2011 року — 100-річний ювілей Жуклянського Свято-Покровського храму. Отож час починати підготовку до ювілейних заходів. А через 5 років, у 2016-му, Жуклі виповнюється 400 років. Теж знаменна дата для жуклівчан. У зв'язку з цим Василь Євдокимович зачитав звернення до випускників жуклянської школи та їх нащадків, що проживають сьогодні за межами села, у якому червоною ниткою йшлося про те, що земляки — жуклівчани за жодних обставин не повинні забувати своє родове коріння, свято берегти свою минувшину, пам'ятати і шанувувати предків, підтримувати морально та матеріально односельців, а також запросив до-

цями. Нехай шкільний дзвоник своїм веселим багатоголоссям знову і знову кличе за шкільні парти малечу. Зі святом, школо-ювілярко!

У одному із попередніх номерів ми інформували про відкриття в Україні благодійного Фонду Богдана Гаврилишина, яким опікується наш земляк Анатолій Дяченко. У чистачів виникли питання щодо самої постаті Богдана Гаврилишина.

Тож подаємо інформацію про нього та його діяльність. Народився Богдан Гаврилишин у селі Копропці Тернопільської області. Перед кінцем Другої світової війни потрапив до Німеччини, а згодом, в таборі біженців, отримав середню освіту. В 1947 році виїхав до Канади,

де спочатку працював лісорубом, потім офіціантом і

був першим з повоєнних емігрантів, який вступив до університету Торонто. 1952 року отримав диплом інженера, а 1954 – диплом магістра. Пропрацювавши в міжнародній компанії три роки, був направлений на однорічне навчання до Міжнародного інституту менеджменту у Швейцарії.

1960 року розпочалася багаторічна педагогічна діяльність пана Гаврилишина. Вісім років він керує навчальними програмами в Міжнародному інституті менеджменту в Женеві, викладає курси з економічного розвитку, світового бізнесового середовища, керівництва міжнародними операціями та державного управління. 1968 року Богдан Дмитрович стає директором цього навчального закладу й керує ним вісімнадцять років. За час роботи в МІМ-Женева Богдан Гаврилишин виростив цілу плеяду спеціалістів вищої кваліфікації для сотень компаній в усьому світі.

Водночас Богдан Гаврилишин провадив наукову роботу та плідну громадську діяльність. 1972 року його обирають членом Римського клубу, 1973 року – членом Міжнародної академії менеджменту, 1975 року – членом Світової академії мистецтва та науки. 1976 року пану Гаврилишину присуджено ступінь доктора економіки університету Женеви, почесного доктора права Йоркського університету (Канада) – 1984 року та університету Альберти (Канада) в 1986 році. Згодом доктор Гаврилишин отримує почесну відзнаку (Engineering Hall of Distinction) університету Торонто (Канада). Про високий міжнародний авторитет Богдана Дмитровича свідчить те, що він є знаним консультантом з питань державного управління та міжнародного бізнесу, виступає доповідачем, модератором і головою на міжнародних наукових конференціях та семінарах у понад 70 країнах світу.

В науковому доробку вченого понад 100 статей з проблем менеджменту, освіти в галузі менеджменту, економічного та політичного середовища. Його перу належать дві книги, причому одна з них – "Дороговкази в майбутнє – до найбільш ефективних суспільств" – набула світового визнання і видана в перекладі вісьмома мовами. 2009 року книга "До ефективних суспільств. Дороговкази в майбутнє" втретє перевидана в Україні із доповненнями.

З кінця 1988 року доктор Гаврилишин присвячує свою подальшу діяльність Україні. Він ініціює заснування Академією наук України та МІМ-Женева спільного підприємства – Міжнародного інституту менеджменту в Києві (МІМ-Київ), який першим в колишньому СРСР почав готувати магістрів бізнес-адміністрування.

За активної участі та організаційної допомоги Б.Д. Гаврилишина в 1989 році в Україні було створено благодійний Міжнародний фонд "Відродження". З початку діяльності фонду і до 1998 року Богдан

Дмитрович очолював Наглядову раду цієї громадської організації, головною метою якої став розвиток в Україні засад громадянського суспільства в культурній, освітній, науковій та соціальній сферах.

Доктор Гаврилишин у 1991 році створив і очолив Консультативно-дорадчу раду при Президії Верховної Ради України, яка діяла протягом наступних семи років, був членом американо-українського дорадчого комітету, радником першого Президента України, чотирьох голів Верховної Ради та трьох Прем'єр-Міністрів. Сьогодні Богдан Гаврилишин – член Ради Світової Академії мистецтва та науки, голова Крайової Пластової Ради (національної скаутської організації України), член Виконавчого комітету Швейцарського форуму з міжнародної політики, очолює Наглядову Раду Міжнародного інституту менеджменту (МІМ-Київ). Він також сприяв створенню Міжнародного центру перспективних досліджень і був головою його Наглядової Ради до 2006 р.

Надзвичайно плідна праця доктора Б.Д. Гаврилишина в Україні високо цінується найширшими колами освітян, науковців та державних діячів. Його обрано іноземним членом Національної академії наук України, нагороджено відзнакою Президента України – орденом "За заслуги", він є заслуженим діячем науки і техніки України, радником голови Верховної Ради України, одержав почесні докторати Тернопільської академії народного господарства й університету імені Василя Стефаника в Івано-Франківську та університету імені Юрія Федьковича в Чернівцях.

В 2010 році пан Богдан презентував українській громадськості свій власний Фонд Гаврилишина. Місією і метою Фонду є підтримка проектів в освітній, культурній, економічній, екологічній і соціальній сферах, що сприятимуть вихованню нової еліти України.

Окрім цього, видатний мислитель і економіст Богдан Гаврилишин видав друком унікальну книгу "До ефективних суспільств. Дороговкази в майбутнє", де визначено основні стратегічні цілі для України на наступних 20 років. Узагальнивши свій досвід життя в різних суспільних та національних формаціях, роботу в різних професійних сферах та на різних посадах, Богдан Гаврилишин представив у книзі методіку аналізу суспільних настроїв, що дає змогу порівнювати різні нації-держави й давати досить точні прогнози їх подальшого розвитку. До речі, в першому виданні 1979-го р. було зпрогнозовано розпад СРСР, що зайвий раз доводить ефективність авторських розробок.

Як бачимо, у своїй діяльності фонд має ряд цікавих програм. Не байдужим залишився Богдан Гаврилишин і до одного земляцького проекту. Його фонд підтримував дитячий конкурс поезії "Поетичні струмочки Сіверського краю", організований молодіжним відділенням Чернігівського земляцтва. Можна зазначити, що Богдан Гаврилишин добре знає нашу Чернігівщину. Свого часу Анатолій Дяченко повозив його по різних куточках Чернігівської області. Це навіть сприяло тому, що нині в одному із сіл Козелецького району на базі середньої школи було утворено благодійний фонд і організовано молодіжну організацію "Пласт – національна скаутська організація України". А про саму Чернігівщину Богдан Гаврилишин озивається теплими словами, зазначивши, що то чудовий край із красивою природою та добрими і привітними людьми.

Леонід РУСИЧ

ГОЛОС НІЖНОСТІ І ДОБРА

Ім'я Світлани Йовенко не потребує додаткових характеристик – ось уже впродовж кількох десятиліть воно не зникає із літературної карти України. Народжена у селі Надинівка на зачарованій Десні, вона встигла за короткий час дитинства увібрати в душу всі барви рідного краю, пахощі українського слова, наповнитися ніжністю і добром, які живлять її поезію.

Автор багатьох книг лірики, Світлана Андріївна завжди служить вічним істинам, але й чутливо відгукується на поклики часу, який виявився таким рясним на всьлякі випробування. Її слову притаманна класична манера, багату лексика, і навіть часом дивуєшся, як поетка, проживши практично все свідоме життя у позбавленому національного коріння Києві, зберегла в собі дитинну вірність землі і земним людям.

Незважаючи на різні випробування долі, вона і в ювілейну пору продовжує писати вірші, водночас ось уже два десятиліття, працюючи завідуючою редакції поезії колись ушлявленого і нині незламного журналу "Вітчизна", дає дорогу у велику літературу десяткам сподвижників слова. Її слово досить часто звучить на презентаціях книг колег, а коли доходить до принципових питань керівництва нинішньої письменницької спілкою, яка переживає не найкращі часи завдяки своїм лідерам, тоді літературний загал ще і ще раз пересвідчується у сутності чоловічій принципості ніжної поетеси.

Отож, друкуючи добірку віршів Світлани Йовенко, вітаємо її щиро по земляцьки з черговим ювілеєм, зичимо молодості і нев'яучої краси.

***

Не гніви дорогу мертвим кроком,
Поки не тебе прийма земля,
Поки чуєш: молодо й високо
Вітер сосни шумом окриля.
Не гніви і простір мертвим зором,
Поки очі бачать барви дня,
Поки відкривається просторо
Обрій, що живого не спина.
Обри, що живого не спина.
Не таї в мовчанні мертвий голос –
Деревом зимовим перебудь.
Те, що захололо, мов зборолось,
Ще весняні соки позовуть!

***
І чашу виповнено вщерть.
І вже несла більш страждати.
А злидні, і недуга, й смерть
не будуть вічно сповідати.
І ти над прірвою буття
стоїш в національних шатах,
вертеп до самозабуття
тебе не годен більш втішати.
Холодна думка ножова
протверезить наркоз похмілля:
яке фальшиве богомілля!
Яка бісівська перезва!..

***
Мої коси на вітрах – гомоном
дїбров
гомонітимуть, і в них – запашна
весна,
із одного рукава попливе Дніпро,
а що з другого – ясна заяскрить
Десна.
Моє серце не помре – зіркою вночі
тріпотітиме між хмар
тополіни в сні, –
на верхечку, ніби птах,
мерехтить за чим?
Міцно обняла земля, не злетіти, ні...
Але це моя земля, і тополя – я,
але голуба, як я, це моя Десна,
і те поле голубе – доленька
моя,
і сміється з смерті вік
яре сонце в нас!

***
І ти, березовий високий гаю,
і ти, коліско голуба Десни,
я з вами юність згаю і розраю
і повернусь в столичний день
тісний.
І ти, коліско голуба Десни...
А там, у світлі неживим неону,
коли почне лукавити мій крок,
відчую враз і теплий ваш пісок,
і прохолодну ще Десни долюню.
Коли почне лукавити мій крок.
І, міста не зманіжене дитя,

вам так ефектно утверждать
зухвалість!
Гадаєте, настав ваш справжній
час?
Іменнячка свої несете в святці.
Та вже грядуть
новітні можновладці.
Ті – переступлять всіх:
і нас,
і вас!

НОВОКІЇВСЬКІ КАРТИНКИ

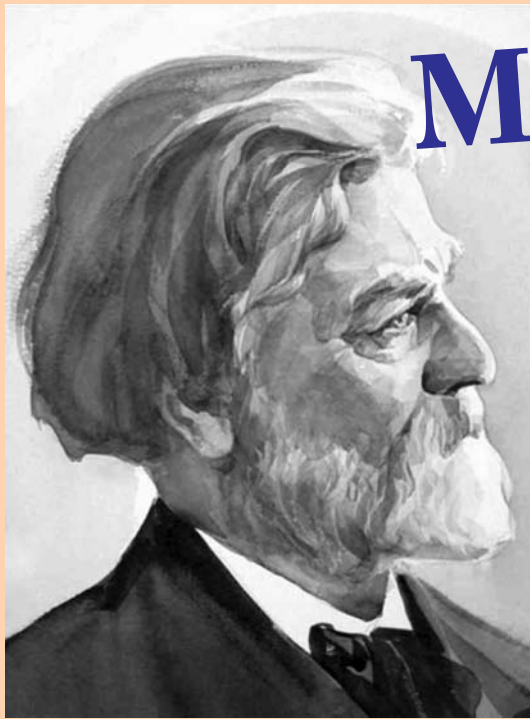
Жебраки в столиці, жебраки...
Хай їм грець! А Київ бенкетує!
В феєрверках, любі земляки,
хто це в час холери тут святкує?!
Де палатки зарясніли вряд
юних і голодних протестантів,
ветеран не знайде серцю ради –
пекло шлях йому готує Дантів...
Інтурист – розвідник і ділок –
гострим нюхом бариші смакує,
і своїх дітей не доктор Спок –
як зозуля, Київ про-ку-кує!
Шльондру взяв на ніч мільярдер
і везе обачно в вендиспансер.
Де ж наш міф про цноту СРСР –
для борделю дидактичні
станси?!

я усміхнуся вдячно і щасливо,
що кров дідів розважна й
незрадлива
вертає до землі не без пуття.
Я усміхнуся вдячно і щасливо.

***

Не поминайте Україну всує!
Що ви робили, щоб БУЛА ВОНА,
коли й імення це було – вина?!
...Тепер
вам вишиванок стрій пасує.
Новітні патріоти на "ура",
як вас багато стало – перемождів!
Між вас і ті, хто брата втопить в
ложці,
щоб вислужитись знов. Така пора?..
Чому, чому вас не пече ганьба
за власну малість і
недосконалість?
На дисидентських мучених горбах

...Я листи заносу на поштамт
до євреїв, що втекли в Чикаго.
Хай вони цитують мені Канта,
я ж їм все про наші переваги:
як цвіте Андріївський узвіз,
як війне Одесою з Подолу,
як каштани лопотять на біс
і триумф... сльозами пада долу.
О який фонтан!
Який каскад
обіцянь політиків лукавих!
Знав Хрещатик не один парад
збанкрутілих правих і неправих.
Хто його підводив із руїн
всім хрещеним і безбожним
родом
знав хіба, що зводить УКРАЇНУ
не свідомим нації народом?!
...Зачерпни холодної води
із струмка Хрещатого долини
і людей радянських пом'яни
неблизьким майбутнім
України!

МАЙСТЕР

Творчість Пармена Забіли посідає особливе місце в плеяді визначних майстрів скульптурного мистецтва царської Росії другої половини XIX і початку XX століть.

скульптурного портрета

Архіви і біографи скульптора не донесли до нас, якого місяця і числа він з'явився на світ. Відомо, що в сім'ї поміщика, нащадка старовинного козацько-старшинського роду, Петра Івановича Забіли, мешканця с. Монастирище, Борзнянського повіту (тепер Ічнянського району) 1830 року народився син, якому дали ім'я Пармен.

В дореволюційні часи церква ревно дотримувалася канонів: при хрещенні новонародженого ім'я давалося на честь святого, у день якого або у ближні дні немовля народилося.

Раз на рік, 10 серпня, відзначався день дякона Пармена, одного із семидесяти апостолів. Отже, слід гадати, що дитина народилася десь у першій половині серпня.

Цікаво, що Пармен доводився небожем відомому українському поету-романтику Віктору Забілі.

Хлопець ріс жвавим і дотепним. Ще з ранніх років у нього виявився хист до малювання. Улюбленими іграшками малого Пармена були альбоми, фарби та олівці. Як тільки він підріс, батько віддав його вчитися до Київської гімназії.

В гімназії Забіла всерйоз захоплювався образотворчим мистецтвом. Поступово в юнака удосконалюється майстерність малюнка, розвивається художній смак.

По закінченню у 1849 році гімназії Пармен супроти волі батьків їде до Санкт-Петербурга. Він з головою поринає в культурне життя Північної Пальміри.

Спочатку Забіла на правах вільного слухача 1850 року вступає до Академії, а вже наступного року стає повноправним студентом, навчається в досвідчених педагогів П. Клодта та М. Піменова.

Талановитий студент успішно навчався в класі скульптури, і за ліплення окремих робіт одержав малу срібну медаль. У той же час він не завжди був задоволений навчальною програмою Академії. І 1854 року Забіла робить відчайдушний крок у своєму студентському житті, залишає Академію і за власні кошти їде вивчати скульптурне мистецтво до Італії.

В Римі він методом самоосвіти вдосконалює техніку роботи з каменем. Проте зв'язків з Санкт-Петербургом не пориває.

Уже в перші роки перебування в Італії Пармен створив кілька визначних творів: мармурову

скульптуру "Наяда біля фонтана", на замовлення імператриці Олександри Федорівни, "Ревекка біля колодязя", "Тетяна" – за твором О. Пушкіна "Євгеній Онегін", "Горе" – надгробок графині Ташкевич в Ніцці, "Дівчина купальниця", а також декілька погрудь і барельєфів.

Творчий дебют митця засвідчив, що в скульптурне мистецтво прийшов яскравий і самобутній талант. Належно оцінили обдарованого майстра і в Санкт-Петербурзі, за деякі з ранніх його творів у 1857 році Забілі присвоїли звання художника.

Високохудожні твори не тільки принесли Забілі славу, а й звання академіка, яке 1869 року присудила йому рада Академії мистецтв.

Упродовж порівняно короткого часу митець завершує цілу низку скульптурних портретів, зокрема, О. Пушкіна, І. Тургенєва, М. Некрасова та інших.

Найбільш яскравим прикладом таланту Забіли і одним з найвизначніших його творів, який 1869 року побачив світ, є мармурове погруддя Т. Шевченка.

Деякий час Забіла жив у Флоренції, зустрічаючись з російським революціонером О. Бакуніним. Але скоро скульптор не знаходить спільної мови з Бакуніним і, природно, інтерес до спілкування з ним скоро проходить.

Натомість у цей час зародилася дружба з натхненником революційно-демократичного руху в Росії, засновником газети "Колокол" Олександром Герценом.

Знайомство Забіли з Герценом переросло в довголітню дружбу. Позаяк Пармен цікавився революційною літературою, Герцен надсилав йому "Полярну звезду". А коли в січні 1870 року в Парижі Герцен відійшов у потойбічний світ, до Забіли звернувся син небіжчика, щоб скульптор створив для могили батька надгробок. Натурою для роботи над скульптурою був портрет Герцена, який у 1867 році написав у Флоренції Микола Ге.

Попервах Пармен Петрович створив погруддя Олександра Івановича, а потім на повний зріст, у натуральну величину надгробок.

Вісім років Пармен Петрович прожив далеко від Батьківщини, нарешті 1872 року він повертається з Італії до Росії. Петербурзька Академія мистецтв виділила талановитому художнику спеціальну майстерню. За час перебування за кордоном Пармен Петрович прибрав собі псевдонім "Забелло" і так підписував свої твори. На Батьківщині він починає натхненно працювати, створює бронзову фігуру "Русалка" для фонтана в м. Казані, скульптуру О. Пушкіна для Олександрійського лицю в м. Санкт-Петербургу, "Христос в Гетсиманському саду", скульптуру Олекса-

ндра II для приміщення окружного суду, мармурове погруддя Шевченка для Чернігова та інші.

У своєму творчому серці Забіла довго виношував мрію увіковічити образ геніального Гоголя. Але царський уряд не давав дозволу на створення пам'ятника автору "Тараса Бульби", "Ревізора", "Мертвих душ".

На ім'я царя Олександра II надходили тисячі листів, що закликали до вирішення цього питання. Нарешті під тиском передової громадськості та народних мас влада таки поступилася.

1880 року було створено організаційний комітет по спорудженню пам'ятника основоположника критичного реалізму. До комітету ввійшли історики М. Костомаров, письменники М. Гербель, Л. Глібов, Д. Григорович, О. Островський, І. Тургенєв. Комітет оголосив збір коштів на пам'ятник.

Було вирішено пам'ятник Миколі Васильовичу встановити в Нижині, де він вісім років навчався в гімназії вищих наук князів Безбородьків і саме у місті над Остром написав свої перші літературні твори.

Оргкомітет вирішив проект і спорудження пам'ятника довірити Пармену Забілі. І коли зібрали 8905 крб., усі чавунні та бронзові деталі до монумента під керівництвом Забіли відливали в Петербурзі.

Урочисте відкриття першого в Росії пам'ятника класики світової літератури відбулося 4 вересня 1881 року. На свято з'їхалося багато видатних громадських діячів, письменників, художників, композиторів і просто шанувальників творчості Миколи Гоголя.

На постаменті вмонтовано мідні дошки з текстом, виконаним старослов'янським шрифтом: "...определено мне чудной Властью ...озирать жизнь сквозь видный миру смех и незримья невидимья ему слезы!". А далі дати народження і смерті геніального майстра "сміху крізь слези".

На постаменті є також напис "Автор проекту – уродженець Чернігівщини, академік Петербурзької АМ (1869), скульптор П.П. Забіла (Забелло, 1830–1917).

Майстерність скульптора росла разом з його популярністю. Він став досить відомою людиною. Під час однієї з поїздок до Ленінграда у Пушкінському домі я побачив груповий портрет художника Г. Мясоедова "Читання "Крейцерової сонати" Л.М. Толстого", де живописець відтворив 26 історичних осіб і серед персонажів цієї картини в числі відомих людей Росії – Пармен Забіла.

Під кінець свого життя Пармен Петрович виїхав до Швейцарії і 25 лютого 1917 року в Лозанні на 87 році життя перестало битися його творче серце.

Станіслав МАРИНЧИК

Київський геологорозвідувальний технікум засновано 31 липня 1930 року наказом №249 Головного геологорозвідувального управління Вищої Ради народного господарства СРСР на базі топографічної професійної школи.

Перший навчальний рік розпочався по вул. Жертв революції (нині Михайлівська, 12) і займав один поверх будівлі. Підготовка фахівців велась з чотирьох спеціальностей: геологорозвідувальної, гідрогеологічної, бурової, а також топографічної. У 1934 році відбувся перший випуск фахівців геологічного профілю.

Кузні романтиків – 80!

Розвивалася матеріально-технічна база, були створені фізичний, геодезичний, мінералогічний кабінети, поповнювалася літературою бібліотека, формувалася педагогічний колектив. У дворі побудована бурова вишка, що дозволило проводити практичні заняття з ручного буріння.

Вже у цей час технікум мав велику популярність в Україні та інших союзних республіках. Число бажаючих отримати геологічні спеціальності з кожним роком зростало. За період з 1934 до 1941 року технікум вивистив понад 1000 фахівців.

З початком Великої Вітчизняної війни значна частина викладачів і учнів технікуму пішли на фронт, а навчальний заклад було евакуйовано до м. Семипалатинська. Там і донині функціонує геологорозвідувальний технікум, який на сьогодні є одним із найсучасніших навчальних закладів Казахстану.

Після звільнення Києва почалася робота по відновленню Київського геологорозвідувального технікуму. У 1945 році до нього повернулися учні, навчання яких перервала війна. Із збільшенням контингенту гостро стала проблема аудиторного фонду. Урядом було прийнято рішення про будівництво навчального комплексу на території Черепанової гори, ця київська місцевість так зветься і донині.

1 вересня 1949 року технікум розпочав заняття у власному навчальному корпусі по вул. Анрі Барбюса, 9, у тій частині, будівництво якої на той час було завершено.

Вже на початку 50-х років вводиться в дію ціле студентське містечко, яке включало навчальний корпус, гуртожиток, їдальню, навчальні майстерні зі столярним, токарно-фрезерувальним, слюсарним цехами, кузню, а також гаражні бокси для автотранспорту та геологорозвідувальної техніки.

У 1952 році була відкрита заочна форма навчання молоді, яка прагнула оволодіти професією першопрохідника земних надр без відриву від виробництва. З 1957 року розпочалося навчання фахівців для країн, що вступили на шлях самостійного розвитку, звільнившись від колоніалізму. До 1992 року підготовлено близько 500 фахівців для країн Азії, Африки і Латинської Америки.

У 1967 році було відкрито навчальний полігон у Житомирській області для проведення навчальних практик з бурової і гірничої справи, геофізичним, гідрогеологічним та інженерно-геологічним дослідженням, топографії.

У вересні 1968 року відчинив свої двері ще один гуртожиток на 480 місць для приїжджих студентів; у вересні 1970 року була введена в дію прибудова до навчального корпусу на 8 аудиторій. На першому поверсі прибудови розмістився студентський буфет-кафетерій.

В 1977 році було завершено будівництво нового навчального корпусу зі спортивним комплексом. Новий і старий навчальні корпуси було з'єднано переходами і загальна площа навчальних аудиторних і лабораторних приміщень склала понад 14800 кв.м. З цього часу заняття проводяться в одну зміну, що дало змогу більше уваги надати позаурочній і виховній роботі: художній самодіяльності, технічній творчості, різноманітній роботі у гуртках. Уведений в дію спортивний комплекс дав можливість удосконалити рівень роботи спортивних секцій і стан фізичної підготовки, яка дуже потрібна геологам польових експедицій. У приміщенні лабораторії геофізичних методів дослідження свердловин (ГДС) була збудована унікальна свердловина. Її глибина й обладнання дозволяє проводити практичні та лабораторні заняття з ГДС в аудиторних умовах, максимально наближених до виробничих, еталонувати каротажну апаратуру.

1 вересня 1986 року відкрито геологічний музей технікуму. Фонди му-

зею нараховують понад три тисячі зразків мінералів і гірських порід із родовищ різних регіонів України і світу і більше 300 одиниць палеонтологічної колекції. У музеї проводяться навчальні заняття з мінералогії, петрографії, корисних копалин, загальної та історичної геології, а також екскурсії для студентів нового прийому, школярів, інших відвідувачів.

У 1999 році створено сучасний навчальний комп'ютерний центр.

Історія Київського геологорозвідувального технікуму створювалася і твориться перш за все зусиллями його педагогічного колективу. Адже від педагогічної майстерності залежать не тільки уміння і професійні навички випускників, а й людські якості.

Педагогічний колектив технікуму постійно працює над удосконаленням методичного забезпечення навчального процесу, впроваджує нові технології навчання. Викладачами технікуму в різні часи було написано більше 60 підручників і навчальних посібників для студентів всього спектру геологорозвідувальних спеціальностей.

Лабораторії комп'ютерного центру технікуму обладнані сучасними комп'ютерами, на заняттях студенти користуються послугами мережі Інтернет. Програмне забезпечення дозволяє студентам успішно опанувати новітні комп'ютеризовані технології обробки геолого-геофізичної, екологічної інформації, сучасні інформаційні системи і технології, комп'ютерні мережі. Навчальний процес забезпечують 44 кабінети, 39 лабораторій, 2 майстерні, навчальний полігон, оснащений апаратурою і обладнанням, які дозволяють на достатньому професійному рівні проводити практичне навчання студентів.

Випускники будь-якого навчального закладу є його головним надбанням. Адже саме вони – результат праці педагогічного колективу. За 80 років існування технікум підготував близько 50 тисяч фахівців для геологічної та інших галузей. Серед них багато першовідкривачів родовищ корисних копалин, лауреатів Державних премій, керівників різних рангів, вчених, міністрів, народних депутатів України.

Багато молоді з Чернігівщини навчається в Київському геологорозвідувальному технікумі. Практично кожен п'ятий випускник – родом із Сіверського краю. Найбільше – з Варвинського, Прилуцького, Талалаївського, Куликівського, Козелецького районів. Ми можемо констатувати, що бажання пізнання таємниць природи, пошуків мінеральних багатств, новаторства притаманні випускникам шкіл нашої малої Батьківщини. І це не перебільшення. Тому ми залюбки приймаємо до наших лав тих, хто не байдужий до професії, яких навчаємо. За ними майбутнє. Без подальшого розвитку мінерально-сировинної бази неможливий розвиток української промисловості. Наша земля багата практично всіма видами корисних копалин. Нафтою і газом, які ми у свій час в значній мірі продавали в країні Ради Економічної Взаємодопомоги і постачали в ту ж таки РРФСР за копійки, можна не тільки повністю себе забезпечити, а й експортувати за кордон. Для цього потрібно грамотно залучити інвестиції. Можливо, такою державною людиною і виявиться наш майбутній випускник, дитинство якого пройшло на Чернігівщині.

Через нашу газету "Отчий поріг" хочу привітати всіх, чия біографія якимось чином має відношення до Київського геологорозвідувального технікуму, ваших рідних і друзів з 80-річчям навчального закладу, значення якого для економіки держави неоціненне.

Володимир ЛУЗАН,
директор Київського геологорозвідувального технікуму,
випускник технікуму 1972 року

Бог відвів жити Тичині на нашій грішній землі 76 років. Павло Григорович помер 16 вересня 1967 року. Це був сонячний, тихий вересневий ранок. Неділя. Біля Павла Григоровича в останні хвилини життя були дружина Лідія Петрівна, медичний працівник з урядової лікарні "Феофанія", онука однієї з сестер поета – Ірина Блюдо, близька подруга Лідії Петрівни – Олександра Шовкуненко. Вже в обід 16 вересня 1967 року по українському та всесоюзному радіо оголосили сумну звістку про смерть Павла Тичини. І в цей же та в наступний вечір всі українські митці, які перебували в Москві на всесоюзній декаді літератури і мистецтва, повернулися до Києва. Смерть Поета всіх вразила, приголомшила й пригнітила. "Яка на світі тиша без Тичини!" – написав Іван Драч. Тичина не мав звички говорити голосно, кричати, перекрикувати. Він волів більше мовчати.

Тичина і діти

І от 16 вересня 1967 року усім виразно стало не вистачати тихого, м'якого, лагідного голосу того яблуневоцвітного генія, який, як молоді пагони з молодим листям та чистим білим цвітом, пувист у світ тих, хто сьогодні несе пам'ять про нього. Без перебільшення, Павло Тичина посадив свій молодий сад. Одні дерева цвітуть і плодоносять, другі – обсіпало пустоцвітом, а треті – всохли зовсім. Перші – вдячні й талановиті учні, чиї прізвища сьогодні знає кожен учень; другі – височки, що прагнуть вилізти на п'єдестал свого вчителя, й треті – ті, чия пиха знищила їх талант. Перших значно більше, тому Тичинівський сад завжди цвістиме і даватиме плоди.

Павла Григоровича вирізняла з-поміж інших надзвичайна скромність і невміння вихвалитися своїми вчинками. Тому зараз ми по зернинці збираємо, вивчаємо, аналізуємо спогади, документи, записи його помічників, квитанції, листи, які свідчать про допомогу Тичини тим, хто її потребував. А по допомозі зверталися звідусіль, часом й зловживаючи добротою поета.

Найбільше мене вразили своєю щирістю листи й спогади односельчан Павла Григоровича.

В архівах зберігається чимало листів до П.Тичини від пісківчан. Так, лист від директора Пісківської школи з привітаннями з нагоди присудження премії (22/III–41 р.), лист від Т.Д.Дорошенка з аналогічними привітаннями (23/III–41р.). Чимало листів саме від Т.Д.Дорошенка надходило до П.Тичини в повоєнні роки. Так, від нього лист-привітання з нагоди визволення Пісок (17/XI–43р.), в якому йде мова про спалених майже 200 чоловік в приміщенні колишньої церкви (датою палежу називає 27 грудня 1942 р.), а також про те, що зараз він працює в школі в с. Осовець і до цієї школи ходять учні й з Пісок. Лист Т.Д.Дорошенка з проханням вислати потрібні для школи матеріали, фотографії. 21/IX–45р. Т.Дорошенко пише до П.Тичини: "Нам дуже приємно, що Ви, не дивлячись на велику зайнятість, турбуєтесь про нашу школу, про учнів". У листі від 15/II–46 р. Т.Дорошенко дякує поету-наркомому за надіслані книжки і вже через 3 місяці, 20/У-46 р. до Києва, до Наркомосвіти везуть букет із супровідною запискою від Т.Дорошенка, що з нагоди закінчення навчального року учні передають Тичині "квіти з місцевих лісів." В архіві зберігаються три листочки з шкільного зошита з написами: "Безрідні сироти села Пісок" – прізвища 4 дітей, "Список дітей-сиріт

(25/06–44р.)" – 40 дітей, та "Список дітей півсиріт" – 28 дітей. Усі три списки написані рукою тодішнього сільського голови Іванка В.Л. з правками рукою Т.Д.Дорошенка. Особливо моторошно читати в списку дітей сиріт прізвища двох діток, хлопчика 12-ти років та дівчинки 14-ти років. Вони дописані рукою не сільського голови, а дбайливого директора школи. А проти їх прізвищ запис – батьки "убиті партизанами". Інші діти усі віком від 4-х до 18-ти років. Ті з них, хто зараз живі, розповідають, що їм після війни в школі (!) "роздавали якийсь одяг, взуття". Це так схоже на Павла Тичину. На Канівщині Тичина також просив надати йому списки сиріт та вислав їм одяг, щоб мали в чому ходити до школи, вчитися. І тут, принагідно, трапляється до рук лист-подяка Т.Дорошенка: "Ми сердечно дякуємо Вам, Павле Григоровичу, за турботи про нас, земляків, про наших сиріт. Також безмежно вдячні за одержані посилки з книжками для бібліотеки – з Москви, з Куйбишева". До слова, про книжки. У Пісківській ЗОШ I–III ст. ім. П.Г.Тичини в бібліотеці для загального користування й досі є повний комплект УРЕ, в одному з томів якої – автограф.

У Пісківській школі завжди Тичину вітали з усіма святами, запрошували на урочистості. Так, збереглася вітальна телеграма, в якій 27/I–47р. педколектив та учні школи вітають Павла Тичину з днем народження. Або на листочку з учнівського зошита: "В/ш Павло Григорович! Педколектив, батьківський комітет та учні Пісківської семирічної школи запрошують Вас прибути на випускний вечір, присвячений випусковій учнів 7-го класу, що відбудеться 20/УІ о 5 год. дня. Директор школи Дорошенко Т.Д., голова батьківського комітету – Сидоренко Д. 15/УІ-46р. с. Піски".

Доречним буде процитувати й лист (9/III-41р.) від пісківчанки Ганни Бодні. Її батько, Данило Філонович Кочур, був ровесником батьків Павла Тичини. Ганна Данилівна пише Д.Косарику: "Я знаю, що мій батько з сім'єю Тичин був завжди у хороших відношеннях і всіх їх дуже любив, бо їхня сім'я уся була дуже хороша і привітлива до людей. А про те, як любив батько Павла Григоровича, то я вже не можу описати. Згадую я, як мій батько з великою радістю собирався у Харків провідати Павла Григоровича, а повернувшись з Харкова з радістю розказував, що там

бачив і розказував, що Павло Григорович зустрічав його, наче свого рідного батька. Їздив батько і в Київ провідувати Павла Григоровича і забирав з собою внука Андрюшу, щоб і він побачив Павла Григоровича. Знаю, що Павло Григорович прислав батьку листи, прислав свої фотокартки, і завжди батько получав газети, які Павло Григорович передплатував для батька. Знаю я і про той грошовий подарунок, що прислав селу нашому Павло Григорович – 500 карбованців, і село купило на ті гроші триєр, і все село перещило зерно на посів і зерно на здачу державі, і зараз той триєр є у нашому селі у колгоспі "Комунар".

Знаю я і про те, що Павло Григорович багато книжок прислав у хату-читальню і передплатує газети..."

В процитованому листі згадується, що Павло Григорович передплатував для села газети і журнали. Така форма благодійності була завжди притаманна Тичині. В архіві поета сила-силенна записок, вказівок помічникам, квитанцій, нотаток про те, що кому слід передплатити. Люди писали йому листи з проханнями про передплату і Тичина НІКОМУ не відмовляв. В листі Павла Тичини до односельців наприкінці 1936 року звістка: "...лист вам посилаю, а в ньому квитанції на 39 газет та журналів, що їх я передплатив для бібліотеки, школи, а також і для всього учительського колективу. Бувайте здорові та бадьорі!"

Зустрівся в архіві і цілий шкільний зошит, списаний акуратним почерком директора Пісківської школи Т.Д.Дорошенка з спогадами про Павла Григоровича. Непідробно щирі слова вдячності, поваги до поета-земляка ми відчуваємо в кожному реченні. Ці спогади були написані через роки після смерті Тичини. У родині Дорошенків також зберігався свій родинний архів – листи П.Тичини, книжки з дарчими написами, фото. Чомусь Т.Дорошенко не віддав свій архів до сільського музею, а деякі з книжок з автографами поета Трохим Данилович передав відомому тичинознавцю, глибокому науковцю Сергію Гальченку. Кілька років тому вони повернулися в рідне село – Сергій Анастасійович подарував дві книжки Пісківській школі ім. Павла Тичини. Трохим Данилович дозволив Сергію Анастасійовичу зробити копії з листів Павла Тичини і їх тексти були вміщені в повному академічному 12-томному виданні творів поета. На жаль, нічого не відомо про подальшу долю родинного архіву Дорошенків. Хоч навести лише один з листів родинного архіву, який за своїм характером схожий на лист-звіт Павла Тичини голові сільської ради:

"14 травня 1946р.

Голові виконкому сільради

с. Піски Новобасанського району

тов. Іванко В.Л.

Міністерство освіти УРСР на ваше прохання в справі допомоги відбудувати спалену школу в с. Пісках звернулось до голови виконавчого комітету Чернігівської обласної Ради депутатів трудящих тов. Костюченка С.П. з клопотанням виділити в цьому році з бюджету області 20,0–30,0 тис. крб. для побудови звичайного будинку на одну класну кімнату для розміщення 5-го класу.

Зазначений будинок після побудови нової школи мо-

же бути вами використаний під учительську квартиру.

Одноразово Міністерство освіти УРСР підняло клопотання перед Чернігівською обласною радою депутатів трудящих – при складанні плану шкільного будівництва на 1947 рік передбачити відбудову неповної середньої школи в с. Пісках і вже в III кварталі цього року виділити 50,0 тис. крб. на заготівлю будівельних матеріалів для будівництва зазначеної школи в 1947 році.

Міністр освіти УРСР П.Тичина".

Впродовж усіх років Павло Тичина в газетах та журналах знаходив, перечитував, підкреслював, аналізував кожну звісточку з рідної землі. У вже згадуваному листі 1936 року Тичина пише: "Про всіх Вас, принаймні про багатьох пісківчан, я добре знаю з газет районних, що їх я одержую весь час... Із тих же газет я знаю про досягнення в роботі Іванко Уляни Олексіївни, Лашко Надії, Волошин Марії, Бойка Василя, Мороз Ганни, Галабуцької Олесі та ін." Особливо його увагу привертала поезія юних початківців. Так, у ЦДАМЛМ України в архіві поета зберігаються газети "Деснянська правда" за 07/07-46 р., "Бобровичина літературна" за 15/02-64 р., "Жовтнева зоря" за 12/01-65р. та 05/04-66 р. Павло Тичина звертає увагу на Я. Мартиненка, М. Черничка, Г. Кривченка, А. Муханова, М. Адаменка, Я. Мартиненка, А. Коновал.

Павла Григоровича одним з перших сповістили про те, що у 1962–1964 рр. у селі була створена "Комісія по написанню історії села Пісок" (ЦДАМЛМУ, спр. 14229).

До цього ніяких спроб написати історію села у сучасників не було. Та й мова йде, як бачимо, саме про написання історії села, а не про створення музею історії села. Ця ж комісія вважала за честь надіслати з написом "Вельмишановному Павлу Григоровичу" написану ними "Історію села Пісок" на 25 сторінках машинописного

тексту. Власне, ця історія і є тим єдиним джерелом, яке впродовж 50 років у різного роду виданнях цитується та перепісується в незмінному вигляді.

Після смерті Павла Григоровича його дружина Лідія Петрівна не лишала без уваги жодного прохання, що надходило з села Пісок. Коли почали будувати в селі музей, його назва й ідея ще витали в повітрі, а Лідія Петрівна була щедрим жертводавцем і ніколи не відпускала з тичинівського дому майбутнього директора без "матеріальної" підтримки для музею. Я думаю, ця підтримка була не зайвою. Не відмовлялося й школі. Так, є розписка, що на прохання Т.Д.Дорошенка 15 серпня 1972 року для бібліотеки школи та для подарунків кращим учням Лідія Петрівна передала 130 книжок.

Тому надзвичайно приємно відчувати, що школа, яка носить ім'я генія української поезії Павла Тичини, є справжнім поціновувачем тих добрих справ, якими історія увічнила Павла Тичину. Без сумніву, серед її учнів та випускників є ті, хто продовжить славу традицію благодійництва та допомоги рідній школі, рідному селу.

Тетяна СОСНОВСЬКА,

директор музею ім. П.Тичини в Києві.

Фото з архівів ЦДАМЛМ України.

Ось уже чимало років точаться в Україні суперечки довкола національного гімну: одних текст задовольняє, інші скептично кривляться. Словом, нашим державцям та поетам ще доведеться добряче попопріти над створенням дійсно духовно наповненого символу України. І в цьому плані доречно буде вчитатися у рядки видатного українця Бориса Грінченка, написані ним у далекому 1898 році і майже невідомі сучасникам. А вони мають змусити всіх нас замислитися над подальшою розбудовою незалежної України.

Ще не вмерла Україна, але може вмерти

(Борис Грінченко)

ЗЕМЛЯКАМ, що збираються раз на рік на Шевченкові свята співати гімн "Ще не вмерла Україна"

Ще не вмерла Україна,
Але може вмерти:
Ви самі її, ледачі,
Ведете до смерті!
Не хваліться, що жива ще
Наша воля й слава:
Зрада їх давно стоптала,
Продада, лукава!
Ваші предки торгували
Людськими правами,
Їх продавши, породили
Вас на світ рабами.
Не пишайтеся ж у співах
Ви козацьким родом:
Ви – раби, хоча й пани ви
Над своїм народом!
Україна вам не мати:
Є вам інша пані,
Зрадних прадідів нікчемних
Правнуки погані!
Тільки той достойний щастя,
Хто боровсь за його,
Ви ж давно покірні слуги
Ледарства гідкого.
Ви ж давно не люди – трупи,
Без життя і сили,
Ваше місце – кладовище,
Ями та могили.
Як живі покинуть мертвих,
Щоб з живими стати,
"Ще не вмерла Україна!"
Будемо співати.
Як живі покинуть мертвих, –
Прийде та година,
Що ділами, не словами,
Оживе Україна!

1898

Дерево пам'яті

Бувальщина

Росте біля села Рівчак-Степанівка могутній дуб. Крона його сягає 18 метрів, а діаметр за 2 метри. Він теж має свою історію...

Ідея посадити дерева в рік, коли відзначали 50-річчя з дня смерті Т.Шевченка (а було це 1911 року), у Петра Хомича Коновала, управителя маєтку поміщиці Писаревої, виникла не випадково. Палко шанував він творчість народного поета, вважав його людиною від Бога. Маючи добру пам'ять, знав багато віршів, а ще співав Кобзареві пісні. За розповідями дочки Петра Хомича Параски Костиці, батько був майстром на всі руки і дружив з природою. От і задумав він озеленити територію біля парового млина, якого поміщиця закупила аж у Голландії. Людне було то місце, привозили молоти зерно з ближніх сіл та хуторів, а із села Татарівка (тепер Софіївка) зерно до мельниці возили молоти верблюдом. На ту дивину ходили дивитися як у цирк, особливо діти. Ще з осені Коновал запасся насінням каштанів та жолудів у ліску Дубина.

А Марія Власівна Декрет (Рухайло) згадувала, як Петро Хомич зібрав молодь і оголосив: треба викопати ямки і посадити каштани та дубки на честь Шевченка. І через деякий час у тому місці з'явилися молоді сходи. Петро Хомич старанно обніс їх лозовою лісою, аби вони окріпли. Ішов час. Росли молоді дерева. Мінялося поруч з ними життя. Не стало поміщиці. Помер Петро Коновал. Змінила місце проживання і учасниця посадки тих дерев Марія Декрет. В 30-роки млин перенесли в інше місце, ближче до шляху. В холодну люту зиму 1944 дерев'яний млин пішов на опалювання двох шкіл, сільради, клубу, медпункту, бо де наберешся тих дров у степу.

По-різному склалася і доля насаджень. Одні постраждали від незаконної вирубки, другі – від засухи та морозу. До 1944 року на галявині ще залишалися три красені – два дуби і каштан. Та якось літом вночі розігралася гроза, в каштан уцілила блискавка і він розколовся до кореневища, поклавши свою зелену крону на землю. А по весні 1947 не розпустив свою крону дуб, і його спіяляли. На просторій галявині залишився лише один дуб, якому в цьому році виповнилося 99 років.

Росте дерево пам'яті у рідному краю, як символ вічності, знак історії. І хочеться, щоб він щасливо перейшов у наступне століття, символізуючи вічність тих, хто його посадив і зберіг.

Микола ТКАЧЕНКО,

краєзнавець,
член Носівського осередку
Чернігівського земляцтва

Медвежий кадуб

**Миколі
Компанцю
дорогому
земляку,
президенту
Української
зернової
компанії**

*Спитай: – Що найсвятіше на землі?
Він скаже: – Хліб і мамина*

молитва,

*Де поєднались радості й жалі,
Які дістались у віки обидва.*

*В сирітській пам'яті завжди живе,
Як мати зранку в снігах крутить
жорна.*

*Як колоски кололись у жнива,
А по слідах біда снувала чорна.*

З тих пір у снах – пахучий

коровай,

З зерном, так сталося,

поєдналась доля.

*І неньки голос: – Коля, ну вставай,
Вже косарі тебе чекають в полі.*

*Він зна ціну любові і добра,
Завжди трудився до сьомого поту.*

*Дружина каже, вже давно пора,
Героя дати за таку роботу!*

*А він щасливий – жито проросло,
У Смолин кличуть на святого*

Спаса,

*Бо в серці навіки – святе село,
Молитва мами й заповіт Тараса.*

*А ще у серці – очі сині-сині,
Дітей і вчуків дружний пересміх.*

*За це усе низький уклін Галині
Від Компанця і земляків усіх!*

*В сто років Вам я побажати радий,
Щоб правнуки зацілували діда.*

*Горнись до серця, що тебе не
зрадить,*

Цілую руки, які пахнуть хлібом!

*Медом поділюся
Петро Медвідь*

16

ОТЧІЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
chernigvzemi@spalace.com.ua

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
І.М. Заб'яка, І.Б. Матяш,
П.І. Медвідь, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'юв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко, О.А. Шакало.**

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій. Газета розповсюджується серед земляків безкоштовно.

Передрук тільки з відома видання. Рукopиси не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Леонід Коваленко**.
Комп'ютерний набір **Леонід Коваленко**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 1000.